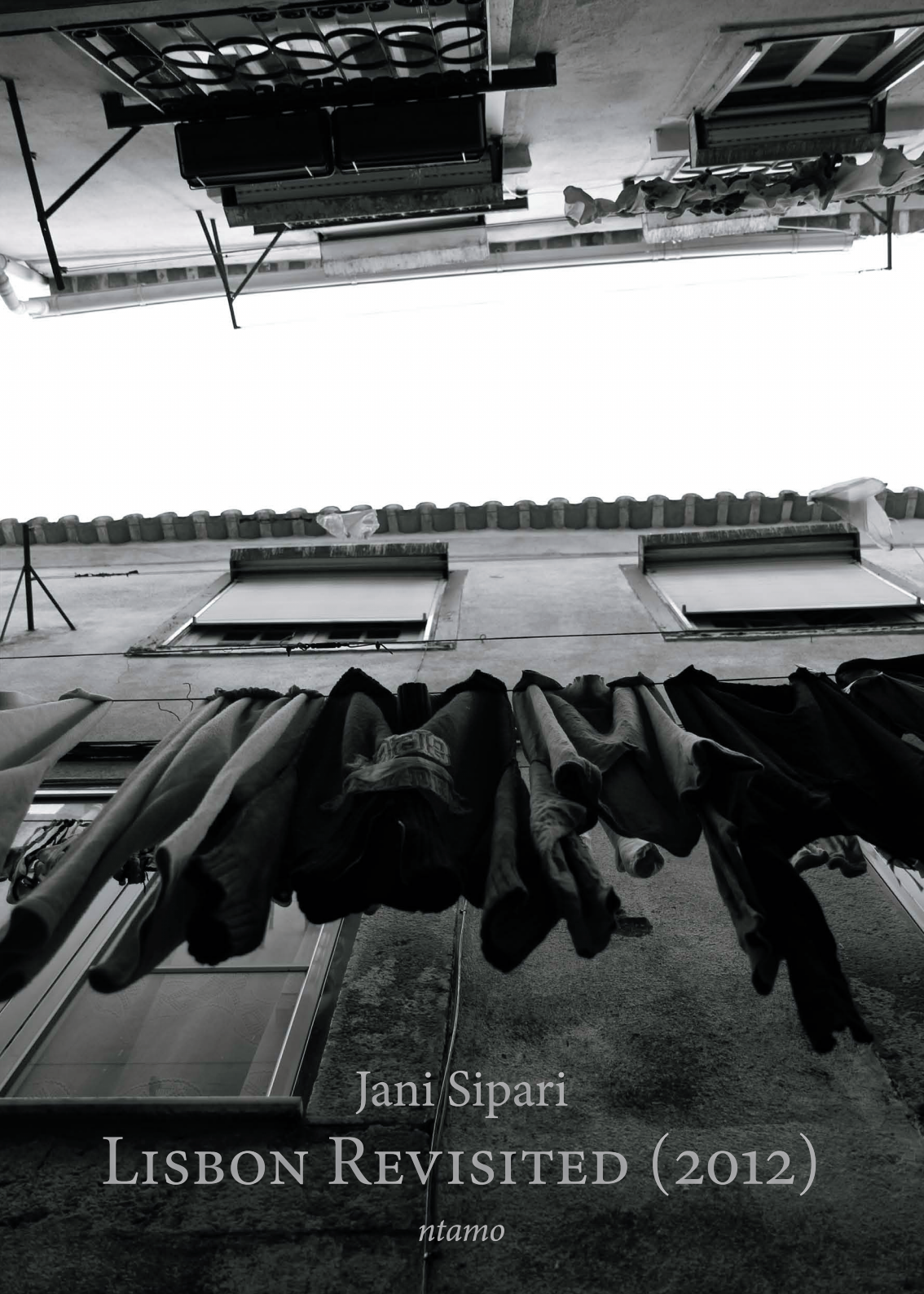

Jani Sipari

LISBON REVISITED (2012)

ntamo

LISBON REVISITED (2012)

JANI SIPARI

Koti matkalla 2014

© 2014 Jani Sipari

ISBN 978-952-215-551-1

ULKOASU

Make Copies

KANNEN KUVA

Teemu Ikonen

LAINAUSTEN SUOMENNOKSET

Duras: Jukka Mannerkorpi; Pessoa: Pentti Saaritsa

VALMISTAJA

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2014

ntamo

www.ntamo.net

Jani Sipari

LISBON REVISITED (2012)

Pienoisromaani yksinäisyydestä

ntamo

Ei halua tarvinnut houkutella. Se oli naisessa joka sen synnytti tai sitä ei ollut ensinkään. Se sisältyi heti ensimmäiseen katseeseen tai sitten sitä ei ollut koskaan ollutkaan. Se oli sukupuoli-suhteen välitöntä ymmärtämistä tai sitten se ei ollut mitään.

– Marguerite Duras, Rakastaja

Heräsin aamuyöllä siitä nuhjaantuneesta yksiöstä, johon olin puolitoista vuotta sitten muuttanut säälimään itseäni. Nappasin mukaan edellisiltana valmiiksi pakkaamani lentolaukun ja kiirehdin rappusia alas pitkin kaikuvaan portaikkoon. Maahan oli satanut uutta lunta ja aura-autojen keltaiset vilkkuvalot leikkasivat pimeyttä kilpaa kadun yllä roikkuvien kelmeiden lamppujen kanssa. Liukastelin tien toiselle puolelle ja Brahenkentän laidalta hyppäsin taksiin. Lento lähti klo 6.25, ennen

sitä poltin vielä yhden tupakan Helsinki–Vantaan lentokentän hyvin ilmastoidussa tupakkakopissa ja havaitsin, että sytkärin saisi kuitenkin ottaa käsimatkatavaroihin. Eilen en ollut kiinnittänyt siihen asiaan mitään huomiota tutustuessani lentoyhtiön tiukkoihin turvamääräyksiin, vaan olin keskittynyt ainoastaan kosmetiikka- ja hygieniatuotteisiin, pettyneenä todennut, etteivät neljän viikon matkalle varatut apteekin rasvat joita tarvitsin atooppisen ihottumani hoitoon millään mahtuneet siihen yhden litran läpinäkyvään pussiin, jonka saisi ottaa käsimatkatavaroihin. Niinpä viikko sitten ostamani ja suuria etsintöjä vaatinut tuliterä Samsoniten lentolaukku, jonka mitat täyttivät tiukat käsimatkatavaroille asetetut kriteerit, päätyi koneen ruumaan.

Välilaskua Amsterdamiin vaikeutti lännestä puhaltava poikkeuksellisen voimakas myrskytuuli, 25 m/s, Schipholilla oli vain yksi kiitotie käytössä ja hetken näytti siltä, että koneen olisi kierrettävä Atlantille ja lähestyttävä lännestä. Kapteeni kuitenkin sai luvan laskeutua alkuperäisen suunnitelman mukaan. Kone heilui, huojuu ja tempoi joka suuntaan kuin se olisi ollut helistin vauvan kädessä. Pyörien koskettaessa kiitorataa kone jatkoi edelleen leveäraiteista kulkuaan vihaisen tuulen kourissa ja vasta vauhdin laskettua alla sataan kilometriin tunnissa saatoinkin pettyneenä todeta, että selviäisin metalliputkesta hengissä ulos. Koneen rullatessa portille matkustajat kaivoivat kiihtyneinä taskuistaan jonkin iPhonen, Blackperryn, Lumian tai Androidin, ja pian pahannäköisestä tremorista kärsineet etusormet rauhoittuivat silittämään hohtavaa näyttoa.

Minulla oli aikaa pikavisiittiin Amsterdamin keskus-

tassa ennen jatkoyhteyttä. Väsytti ja paleli. Harmaan pilvimassan alla aamuinen kaupunki näytti ankealta ja synkältä, sumuisille kanaville saatoin kuvitella Manalan lautturin kuljettamaan kuolleita, tuuli hyökkäsi joka kulman takaa sellaisella voimalla, etten olisi hämmästynyt, jos se olisi lennäteltyt pieniä hollantilaisia mummoja mukanaan. Katsoin kanavaa, sen pintaa pitkin lipuivat hiljaa joutsenet ja haahkat, sen sivuilla lepäsi veneitä puoliksi uponneina, lähimmän veneen kannella oli rikottu vodka-pullo. Kadulla eilisillan oksennukset, tyhjät tölkit, tupakan-tumpit ja yöpalan jäänteet. Jos Dante kirjoittaisi Jumalaisen näytelmänsä nyt uudestaan, olisi tämä se inferno. Kävelin läpi punaisten lyhtyjien alueen. Jo aamusta coffee shopeista tuoksahti pilven kirpeä haju, baarien edustoilla istui krapulaisia nuoria miehiä, selvästi turisteja, tasoittelemassa. Halusin pois kuolleiden kaupungista, takaisin lentokentälle, suureen lajittelukeskukseen. Keskustan jäädessä taakse näin junan ikkunasta auringon puhkaisemat pilvet. Siinä valossa Amsterdam näytti neitseellisen valkoiselta. Mietin, miten petollisesti tarkastelupiste vaikuttaa havaintoon.

Lento Lissaboniin myöhästyi tunnilla myrskytuulen takia. Join päivän viidennen kahvimukillisen ja seurailin, kuinka lentokoneet nousivat taivaalle peräkanaa mannertenvälisten ohjusten lailla. Schiphol saa minut aina surulliseksi. 420 000 lentoa vuodessa, se tekee noin 1150 lentoa vuorokaudessa eli yksi lentokone 1,25 minuutin välein. Siitä seuraa, että matkustajia kulkee kentällä 51 miljoonaa vuodessa eli 140 000 joka vuorokausi. Schiphol on maailman viidenneksi vilkkain lentokenttä kansainvälisten matkustajien määrässä mitattuna. Kilo-

metreittäin käytäviä, joilla maailmankansalaiset vetävät laukkuja perässään, etsivät oikeaa porttia, nukkuvat reppu tyynynään. Katosta roikkuvilla näytöillä vilistää miljoonakaupunkeja, niiden perässä kellonajat säestävät atonaalista sinfoniaa. Niin paljon yksinäisyyttä. En nähnyt siellä ihmisiä, jotka ovat palaamassa kotiin oltuaan pitkään poissa, niitä onnellisia joita joku on vastassa. En nähnyt pariskuntia, jotka odottivat lentoaan etelän lämpöön. Kuten minäkin, ihmiset olivat siellä vaihtoyhteyden vuoksi. Joka jouluku, uusi vuosi, isänpäivä, äitienpäivä tai pääsiäinen siellä olisi massoittain ihmisiä. Tunnistin eksyneet. Näin kodeistaan maailmalle lähteneet, globaaliin markkinatalouteen hukkuneet, kotimaansa sodalle menettäneet, alati kiireiset, alati tyytymättömät ihmiset.

Päästyäni Lissaboniin ja tunnistettuani uuden matkalaukkuni hihnalta otin taksin Alfamaan, jossa netistä vuokraamani huoneisto sijaitsi. Aikoinaan kalastajat ja köyhät asuttivat Alfaman sokkeloiset kujat ja alue selvisi vaurioitista 1755 Lissabonin maanjäristyksestä. Kuski ei tuntenut osoitetta. Soitin Maurolle, asunnon omistajalle, joka antoi kuljettajalle ajo-ohjeet. Mauro odotti asunnolla. Hän oli energinen nuorimies ja puhui sujuvaa englantia, mutta ei ymmärtänyt, kun selitin tulleeni Lissaboniin kirjoittamaan.

– Ai blogia vai, hän kysyi.

Jäin yksin kylmään ja kosteaan asuntoon, jonka puulattia oli leveistä lankuista, seinät paksua kalkkikiveä. Vuokrahuoneistoni sijaitsi ylimmässä kerroksessa, siihen kuului keittiö, makuuhuone, kylpyhuone ja avara olohuone josta nousi raput vintille saneerattuun ylimääräiseen makuuhuoneeseen. Talo oli

Tämä ”pienoisromaani yksinäisyydestä” on nelikymppisen helsinkiläislääkärin tilitys modernilla tavalla epäsäätyisestä suhteestaan nuorempaan naiseen – eleginen kertomus riippuvuudesta, itsepetoksesta ja rakkauden mahdottomuudesta. Samalla rakentuu kirkas kuvaus Lissabonin krapulaisista kujista, ränsistyneistä puluista ja kuivuvasta pyykistä. Kirjan nimi kuljettaa mukanaan Fernando Pessoaan runoja ”Lisbon Revisited (1923)” ja ”Lisbon Revisited (1926)”. Ja se päättyy vanhan hyvän tavan mukaan opetukseen, joka on yhtä aikaa triviaali, yliampuva ja kiistämätön.

Jani Sipari (s. 1980) on opiskellut kirjoittamista Kriittisessä korkeakoulussa ja hänen tekstejään on aiemmin julkaistu Gummeruksen ja Nuoren Voiman liiton Suuren Runokilpailun antologiassa. Ammatilliselta koulutukseltaan Sipari on anestesia­lääkäri ja hän on Lääkärit ilman rajoja -järjestön jäsen.

ntamo julkaisee samaan aikaan Jani Siparin runokokoelman *Koti matkalla*.